

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ: ФАКТОРИ, СТАН ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Анотація. У статті дано аналітичну оцінку проблем інноваційного розвитку в Україні, наголошено на ролі глобалізації в сучасних світових процесах. Обґрунтовано необхідність формування для України довгострокової конкурентної стратегії та проведення радикальних реформ як підвалин реалізації сталого інноваційного розвитку.

Ключові слова: інновації, глобалізація, економічний розвиток, дослідження і розробки, державно-приватне партнерство.

Постановка проблеми. Конкурентоспроможність країни в умовах глобалізації значно залежить від ефективного функціонування реального сектору економіки, а також сприйнятливості його учасників до інновацій, можливості їх своєчасно генерувати і впроваджувати. В умовах глобалізації інноваційна складова національної економіки стає основою незалежності країни, стійкості її соціально-економічного розвитку, сприяє захисту інтересів держави від зовнішніх і внутрішніх загроз та надає поштовх до подальшого розвитку. У зв'язку з цим дуже важливим для теорії і практики економічного розвитку є питання про вплив глобалізації на активізацію інноваційної діяльності.

Актуальність цих проблем значно посилюється в умовах загострення протиріч глобалізації, що вимагає для їх пом'якшення наявності потужного інноваційного сектору. Тому перед теорією і практикою економічного розвитку стоїть завдання знайти шляхи вирішення ключових проблем розвитку української економіки на інноваційній основі як всередині, так і ззовні з метою підвищення конкурентоспроможності держави та окремих її суб'єктів на світовому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує багато джерел вивчення аспектів глобалізації, а також численні публікації щодо розгляду різних проблем інноваційного розвитку економіки країни, в яких ці процеси і явища розкриваються, але

часто не простежується їх взаємозв'язок. Стабільний, стійкий і поступальний розвиток української економіки, її безпечний стан в глобальному інноваційному просторі є найважливішими цілями економічної політики. Проте в офіційних документах аспект «глобалізація – інновації» фактично не проглядається. Незважаючи на досить значний перелік офіційних документів, так чи інакше присвячених розвитку інноваційної сфери національної економіки, нині відсутня сформована економічна стратегія держави, націлена на входження України до глобального простору, зокрема й в інноваційній сфері. Дослідженню проблем глобалізації присвятили свої праці О. Білорус, А. Грунвальд, Ю. Пахомов, А. Поручник, Д. Лук'яненко, В. Іноземцев, М. Кастельс та інші. Різні аспекти інноваційного функціонування вітчизняної і світової економіки з'ясовано в роботах вітчизняних та закордонних фахівців: Ю. Бажала, В. Гейця, П. Друкера, Г. Менша, Р. Ромера, Й. Шумпетера, Л. Федулової, Г. Іцковіца та інших.

Однак, незважаючи на те, що в останні роки стрімко зростає кількість публікацій з тих чи інших аспектів розвитку та інноваційної сфери, проблема їх взаємозв'язку залишається вивченою лише частково. Існує чимало питань, які вимагають подальшого вирішення. Особливо це стосується змісту глобалізації, а також тенденцій і нових форм прояву глобалізації в інноваційній діяльності. У цьому зв'язку стає все більш назрілою систематизація накопичених знань, узагальнення та критичний аналіз впливу глобалізації на інноваційний розвиток України і світової економіки в цілому, напрямки входження України та її суб'єктів у всесвітні інноваційні процеси.

Метою статті є аналіз теоретико-методологічних підходів до дослідження впливу глобалізації на інноваційну сферу національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Глобалізація є досить стрімкою силою, що спонукає держави, корпорації, наукові та освітні інституції до змін. З огляду на темпи і напрямки змін врахування концепту глобалізації є вкрай необхідним при фор-

Таблиця 1

Наукове трактування поняття «глобалізація»

Визначення
– процес універсальності, становлення єдиних для всієї планети Земля структур, зв'язків і відносин у різних сферах суспільного життя. Глобалізація виступає також і як явище, і як феномен, коли вона сприймається як об'єктивна реальність, яка заявляє про себе замкнутістю глобального простору, єдиним світовим господарством, загальною екологічною взаємозалежністю, глобальними комунікаціями і т.п., і яка в такій якості не може бути проігнорована [1, с. 29];
– це універсальність всіх сфер громадського життя, що зумовила нову стадію інтернаціоналізації господарського життя, злам національних кордонів, розвиток світових ринків товарів, послуг, фінансів, праці, інформації, тобто апофеоз усесвітньої ринкової економіки [2, с. 18];
– це багатоаспектний, складний процес, що характеризується не тільки і не стільки нарощуванням обсягів і диверсифікацією виробництва, але й передусім різноманітністю світогосподарських зв'язків, посиленням взаємозалежності країн усього світу, і викликає потужні інтеграційні процеси [3, с. 409–410];
– перетворення загального в окреме і перетворення окремого в загальне [4];
– сила, за допомогою якої ми можемо просуватися до кращого життя людства [5, с. 8].

муванні економічної політики держави. На сьогодні немає стало визначення дефініції «глобалізація». Вчені пропонують різні підходи до її розуміння, деякі з них показано в таблиці 1.

Наведені визначення свідчать про складність зазначеної категорії, її різноплановість і всеосяжний характер. Єдине, що об'єднує різні трактування, це те, що глобалізація є процесом змін.

Ключовими аспектами глобалізації економіки, враховуючи наведені визначення, є такі складові: інтернаціоналізація виробництва і капіталу; взаємовплив, взаємозалежність, взаємопов'язаність країн, регіонів, компаній; посилення інтеграційних процесів; уніфікація і формування єдиного економічного простору, загальносвітової економічної системи; заміщення державного регулювання міжнародним. Водночас у деяких наведених визначеннях глобалізації ці терміни вживаються не завжди доречно. Наприклад, дуже часто поняття, такі як «взаємозв'язок», «взаємодія», «взаємозалежність», або «інтернаціоналізація», «глобалізація» – перераховуються через кому, тобто розцінюються як тотожні, а «глобалізацію» багато авторів зводить саме до них («інтернаціоналізація», «транснаціоналізація» і т.д.), тоді як загальне визначення «інтернаціоналізації» в енциклопедичній літературі розуміється як посилення взаємозалежності, взаємодії, взаємозв'язків всіх гравців глобального економічного простору. Ми ж досліджуємо глобалізацію як складний, поступальний і всеохоплюючий процес, який не обмежується, якщо взяти як приклад вищий навчальний заклад, виключно відкриттям кампусу в іншій країні чи прийомом на навчання студентів-іноземців, а є більш ширшим і багатогранним економічним та суспільним явищем.

Одним з головних пріоритетів і напрямів розвитку економіки України є забезпечення переходу країни від сировинної спрямованості до інноваційної, оскільки інновації безпосередньо впливають на соціально-економічний прогрес і в умовах сьогодення виходять на перший план. Інноваційна активність в економіці є важливою передумовою її конкурентоспроможності в умовах глобалізації. На сучасному етапі розвитку Україна на шляху до модернізації економіки, входження у світові процеси інтеграції та посилення інноваційної активності, завдяки наявному людському потенціалу.

Глобалізація має різні види прояву. Розглянемо її на прикладі державного та корпоративного секторів економіки. Наочним прикладом є падіння частки у світовій торгівлі США та Європейського Союзу (далі – ЄС) і прихід на їх місце нових гравців: Китаю, Індії, Бразилії тощо. Серед 500 найбільших транснаціональних компаній світу, за версією журналу Fortune, у 2005 р. було 176 компаній зі штаб-квартирою у США, тобто більше однієї третини, а вже у 2012 р. їх число скоротилося до 132, їх місце зайняли корпорації з Китаю, Росії, Індії, Південної Кореї тощо. Посилення позицій швидко зростаючих компаній азійських країн, викликане глобалізацією і жорсткістю міжнародної конкуренції між компаніями, зумовлено об'єктивними

процесами, що відбуваються у світовій економічній системі, і в результаті повинно сприяти новій розстановці сил на світових ринках, новим економічним і політичним позиціям як окремих компаній, так і цілих країн та регіонів.

На національному рівні уряди багатьох країн активно сприяють розвитку інноваційної сфери, зокрема методами фіскальної політики і прямим державним фінансуванням підтримують проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (далі – НДДКР), що є невід'ємною складовою, разом з вищою освітою, інноваційною сферою. На сьогодні США є світовим лідером за витратами на наукові дослідження й розробки: на частку цієї країни припадає близько 30% від загальносвітових витрат на НДДКР. У 2009 р. США витратили на НДДКР у приватному і державному секторах близько 400 млрд дол., що більше, ніж Китай, Японія і Німеччина разом узяті. Частка витрат на НДДКР у ВВП США досягла в 2009 р. 2,9%, що є найвищим значенням з 1960 р. Однак якщо в 1950–1960 рр. більшу частину національних НДДКР фінансував федеральний уряд, то нині першість перейшла до інших джерел фінансування. Завдяки ним виконується близько 70% всіх досліджень і розробок, а частка приватного сектора в загальнонаціональному обсязі фінансування науки склала у 2009 р. майже 62%. Приватні компанії є основними організаторами технологічних інновацій, забезпечують лідерство країни в науково-технічній сфері, зростання продуктивності праці, а значить – конкурентоспроможність та економічне зростання [6, с. 50].

Аналіз даних свідчить, що провідні країни світу мають частку витрат на дослідження і розробки у ВВП на рівні від 1,6 до 3,26% (табл. 2).

Що стосується України, то частка витрат на науку у ВВП не перевищує 1% [8, с. 14] і, враховуючи нинішній стан економіки, ситуація залишиться незмінною в найближчі декілька років.

Глобальний економічний розвиток також супроводжується збільшенням глобального процвітання. Розширення середнього класу у багатьох країнах спричинило доступність вищої освіти для більшої кількості людей, про що свідчать дані міжнародних організацій. Все це вказує на те, що доступність знань, капіталу і технологій для нових гравців є наслідком глобалізації і неминуче призведе до зміни позицій країн у світовій економіці в середньостроковій перспективі.

На нашу думку, ключову роль у стрімкій глобалізації світу відіграють інформаційні технології. Професор Каліфорнійського університету М. Кастельс визначив глобалізацію як «нову капіталістичну економіку» і серед її ключових ознак виокремив такі: інформація, знання та інформаційні технології як основні джерела зростання продуктивності та конкурентоспроможності; ця нова економіка організовується переважно через мережеву структуру менеджменту, виробництва і розподілу, а не окремих фірм, як раніше, і є глобальною [9, с. 53].

Зауважимо, що глобалізація – це феномен сучасної НТР, глибинна суть якої полягає у формуванні органічного зв'язку

Таблиця 2

Витрати на наукові дослідження і розробки (у % від ВВП)

Країна	Значення за роками						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Німеччина	2,5	2,51	2,54	2,53	2,69	2,82	2,80
Франція	2,16	2,11	2,11	2,08	2,12	2,27	2,24
Великобританія	1,69	1,72	1,74	1,77	1,78	1,80	1,84
США	2,55	2,59	2,65	2,72	2,86	2,91	2,83
Японія	3,13	3,31	3,41	3,46	3,47	3,36	3,26

Джерело: [7]

науки з виробництвом, у виникненні нового інноваційного способу виробництва, заснованого на інформаційних технологіях; глобалізація – це процес стрімкого формування єдиного загальносвітового фінансово-інформаційного простору на базі нових, переважно комп'ютерних технологій; це новий процес мислення, де домінує ефект масштабу, кооперації й відкритості.

Глобалізація несе не лише позитивні зміни. В умовах України, коли спостерігається тенденція до значного зменшення корпоративних інвестицій у секторі досліджень і розробок, а також брак державного фінансування, більшість науково-дослідних підприємств (інститутів) будують свою роботу за принципами, закладеними в умовах планової економіки. Відповідним чином були створені їх організаційні структури, технології бізнес-процесів і системи управління ними. Ситуація посилюється тим, що через певні умови інвестиції приватних корпорацій як фактор ініціювання та стимулювання наукових досліджень і розробок у багатьох ключових галузях (передові технології, інженерія, нанотехнології та ін.) практично відсутні. Розробки, в які ці корпорації вкладають кошти, орієнтовані в основному на швидкий комерційний ефект, цілком залежать від використання серійної продукції, а їх «інтелектуальна» складова у кращому випадку зводиться до завдань системної інтеграції та розробки системних, типових і робочих проектів. В результаті єдиним суттєвим фактором науково-технічного прогресу в ключових галузях нині є бюджетне фінансування в рамках цільових програм та державного замовлення. Відповідно до даних офіційної статистики, обсяг фінансування наукової і науково-технічної діяльності в Україні за рахунок усіх джерел у 2013 р. становив 11 161,06 млн грн, за рахунок державного бюджету – 4 793,04 млн грн, що на 1,1% більше порівняно з 2012 р. Частка коштів державного бюджету у загальному обсязі фінансування становила 42,9% [8, с. 14].

Для вирішення зазначених проблем керівництву науково-дослідних підприємств (інститутів) слід оперативно реагувати на зміни кон'юнктури, оптимально поєднувати ціну і якість, приймати інноваційні управлінські рішення, впроваджувати процесний підхід до управління, переглядати системні зв'язки та закономірності функціонування внутрішніх ділових процесів з урахуванням галузевих особливостей. Слід також активно впроваджувати механізм державно-приватного партнерства (далі – ДПП) у сфері досліджень і розробок та технологічної модернізації з метою залучення приватного (позабюджетного) фінансування. Хоча і в цьому питанні є певні невизначеності. Зокрема, як зазначають науковці, «проблемними елементами розвитку державно-приватного партнерства в інноваційній сфері України залишаються академічна і вузівська наука, які незважаючи на загальну тенденцію до реформування всіх галузей національної економіки України, не змогли пристосуватися до умов ринку, не виробили алгоритм розвитку більш тісної кооперації в рамках інноваційного процесу з комерційним сектором, залишили невирішеними багато питань організаційного і нормативно-правового регулювання» [10, с. 161–162].

Важливу роль у процесах глобалізації інноваційної сфери відіграють інтеграційні союзи (об'єднання) та міжнародні інститути. Багато країн вважають інтеграційні союзи способом уникнення негативних процесів, пов'язаних з глобалізацією, і найбільш ефективним шляхом підвищення конкурентоспроможності як окремих країн, так регіону в цілому.

Міжнародні організації, які є формою інституалізації норм міждержавної взаємодії і відображають прагнення подолати міжнародну роз'єднаність, покликані розвивати співпрацю і кооперацію в міжнародній системі, за допомогою багатосторонніх механізмів створювати єдине правове поле прийняття

рішень, в якому реалізується колективне лідерство, а в перспективі здійснювати глобальне регулювання і управління. Сучасні міжнародні організації беруть свій початок з другої половини XIX ст. і утворюють інститути міжнаціональних та наднаціональних сфер відносин [11, с. 34].

Інтеграційні союзи також мають велике значення в питаннях розвитку інноваційної сфери. Певні передумови до цього закладені в Європейському Союзі, де генерується близько третини глобального наукового знання і створюється єдиний європейський науково-дослідницький простір, націлений на формування загальноєвропейського ринку ідей, знань, досліджень, інновацій. Найважливішими заходами в цій галузі є рішення про формування Європейського наукового простору – ERA. У цьому зв'язку рамкові програми ЄС були переглянуті з урахуванням необхідності формування загального наукового простору. Серед останніх ініціатив, визначених завданнями Європейського дослідницького простору, до 2020 р. слід провести заходи щодо зняття бар'єрів для мобільності наукових кадрів, кар'єрного зростання, а також щодо збільшення числа унікальних пан'європейських науково-дослідних установок, трансфер і заохочення взаємовигідного міжнародного співробітництва у науково-технічній сфері. Флагманом у досягненні таких ініціатив є програма «Горизон-2020», започаткована у 2014 р. із загальним фондом близько 80 млрд євро.

Окрім загальноєвропейських ініціатив, уряди країн-членів ЄС самостійно активно підтримують інноваційну сферу. Створюються наукоємні регіони, кластерні об'єднання тощо. В умовах посилення глобальної конкуренції інноваційну основу наукоємних регіонів становлять не тільки найбільші світові центри НДДКР, а й наукоінтенсивні кластери. Відмінна риса кластера Фрайбург (Німеччина) – входження в дослідницьку структуру регіону зарубіжних наукових організацій. В рамках стимулювання інноваційного процесу у галузі біотехнології тут була створена «Біологічна долина». У ній задіяно більше 15 тис. дослідників Німеччини, Франції, Швейцарії; створено понад 250 робочих наукових груп. У «Біологічній долині» проводять НДДКР близько 300 фірм із загальною чисельністю зайнятих близько 45 тис. осіб [12, с. 158–159].

Інноваційний розвиток української економіки на основі міжнародних зіставлень дозволяє виявити місце України в глобальному інноваційному просторі, яке може бути охарактеризоване як якісно, так і виміряно кількісно на основі групи показників. З-поміж них ми використаємо Глобальні індекси, які оцінюють ті чи інші позиції країн у світовій економіці.

Таблиця 3
Позиції України в міжнародних рейтингах

Назва рейтингу	Рік	Позиція*
Рейтинг країн світу за Індексом розвитку людського капіталу (The Human Capital Index)	2015	31 (124)
Рейтинг країн світу за Індексом глобалізації (KOF Swiss Economic Institute, The 2013 Index of Globalization)	2013	47 (187)
Рейтинг розвитку Інтернету в країнах світу у 2014 р. (The Web Index 2014)	2014	46 (86)
Рейтинг країн світу за Індексом інновацій 2014 р. (The Global Innovation Index 2014)	2014	63 (143)

*В дужках наведена загальна кількість країн, які представлені в рейтингу

Джерело: складено автором на основі [13; 14; 15; 16]

З позицій нашого дослідження, важливим є Глобальний інноваційний індекс (ГІІ) як агрегований показник із розрахунку дії факторів, таких як інноваційні витрати та інноваційна віддача. При оцінці інноваційних витрат враховується фіскальна політика уряду, політика в галузі освіти та інноваційної інфраструктури. Для оцінки віддачі – патенти, передача технологій та інші результати НДДКР, ефективність підприємницької діяльності тощо (табл. 3). Як бачимо, станом на 2014 р. Україна посідає 63-ю сходинку зі 143-х.

Не менш важливим для проведення оцінки входження країни в глобалізований світ є Глобальний індекс конкурентоспроможності. Глобальний індекс конкурентоспроможності призначений для оцінки сталого розвитку тієї чи іншої країни на середньострокову перспективу. Ключовими факторами, що забезпечують такий стан, є технології, якість державних інститутів, стан справ в макроекономічному розвитку. Позиції країн у всесвітньому інноваційному просторі показано у таблиці 4.

Таблиця 4

Рейтинг конкурентоспроможності країн світу в 2015 р.

Рейтинг 2015 р.	Країна	Індекс	Позиції в рейтингу 2014 р.
1	США	100.000	1
2	Гонконг	96.037	4
3	Сінгапур	94.950	3
4	Швейцарія	91.916	2
5	Канада	90.410	7
34	Казахстан	68.106	32
45	РФ	58.510	38
60	Україна	41.986	49
61	Венесуела	34.261	60

Джерело: складено автором на основі [17]

У глобальному індексі конкурентоспроможності 2015 р. була представлена 61-а країна, де місце України – 60-е, тобто наша держава посідає передостанню сходинку, випередивши лише Венесуелу. Одна з основних причин низького показника – недостатній рівень розвитку інноваційної сфери, зокрема впровадження нововведень, відсутність належної кількості інститутів, які координують інноваційну сферу, а також не цілком сприятлива макроекономічна середина. Рейтингування країн за рівнем конкурентоспроможності базується на аналізі 323-х критеріїв, які об'єднані у чотири групи: «Ефективність бізнесу», «Стан економіки», «Ефективність уряду» та «Інфраструктура». З огляду на наше дослідження, найбільш критичним є падіння в групі «Інфраструктура». Найбільшого падіння зазнали такі показники: «Базова інфраструктура» – з 46 на 52; «Технологічна інфраструктура» – з 47 на 54; «Наукова інфраструктура» – з 40 на 43; «Освіта» – з 24 на 33. «Технологічна інфраструктура» оцінена вкрай погано: «Приватно-державні партнерства» – № 61, «Розвиток та застосування технологій» – № 61, «Фінансування технологічного розвитку» – № 60, «Законодавство у сфері технологій» – № 60. «Наукова інфраструктура» має власні проблемні ділянки: «Загальні витрати на науково-технічні розробки (R&D) на душу населення, еквівалент у доларах США» – № 55, «Науковці та винахідники» – № 60, «Наукове законодавство» – № 60 [17].

Отже, з огляду на глобальні індекси місце України у всесвітніх інноваційних процесах досить скромне. У цьому зв'язку закономірним є той факт, що рівень інтегрованості України в глобальну економіку значно нижчий ніж у країн ОЕСР і більшості країн-сусідів. Згідно зі звітом KOF Index of Globalization

(табл. 3), Україна знаходиться лише на 47-му місці за рівнем економічної інтегрованості.

Досить скромне місце України в глобальному інноваційному просторі пояснюється як зовнішніми у контексті національної економіки, так і внутрішніми. Позиції України в глобальному інноваційному просторі, розглянуті вище, дозволяють зробити висновок, що Україна перебуває в стані технологічної кризи і за останні роки не наблизилася до вищого технологічного укладу – 6-го. Більшість галузей національного господарства і досі функціонує не на інноваційній основі, хоча певні зрушення для цього є, зокрема в галузях фармацевтичної, аграрної та харчової промисловостей. В умовах стану неоголошеної війни, дестабілізації ситуації на Сході країни зниження показників виробництва і споживання товарів та послуг в середині країни дозволяють зробити висновок, що в короткостроковій перспективі Україна навряд чи зможе змінити ситуацію, оскільки нині відстає технологічно й технічно від багатьох країн, не тільки розвинених, але і тих, що розвиваються.

Висновки і пропозиції. На нашу думку, входження України в глобальний інноваційний простір є стратегічно важливим завданням на середньострокову перспективу. З цією метою держава, залишаючись головним «спонсором» сектору досліджень і розробок, а також «арбітром», повинна докласти всіх зусиль щодо лібералізації вітчизняного законодавства в галузі науки, вищої освіти та інновацій. Необхідно створити систему фіскального стимулювання приватного капіталу, який інвестує в високотехнологічні галузі промисловості, а також в сектор досліджень і розробок. Можна було б порадити і збільшити фінансування вітчизняної науки, але в умовах нестабільності економіки, виконання цього завдання вбачається нереальним. Проведене дослідження показало, що Україна неконкурентоспроможна в технологічному плані і її позиції у світовій системі відкритих інновацій зовсім не найкращі. Окрім того, маємо певні системні кризи, пов'язані з недосконалим функціонуванням інститутів. Україна майже не враховує фактор позиції країни в глобальній економічній системі і переважно концентрується в питаннях становлення національної інноваційної системи виключно на можливостях і пріоритетах внутрішнього інноваційного потенціалу, що є хибною практикою. Не менш важливим завданням є посилення кооперації з країнами-сусідами, з якими історично склалися міцні науково-освітні зв'язки: Польщею, Казахстаном, Білоруссю, Румунією, Туреччиною та ін.

Головним і першочерговим завданням є розробка і затвердження в установленому законом порядку стратегії інноваційного розвитку країни в умовах глобалізації на довгострокову перспективу, а також «оновлення» чинного нормативно-правового законодавства відповідно до реалій часу. В іншому випадку пом'якшити протиріччя глобалізації у зазначеній сфері, що в умовах розгортання всесвітніх інноваційних процесів є визначальним, неможливо.

Література:

1. Чумаков А.Н. Глобализация. Контуры целостного мира : моногр. / А.Н. Чумаков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Проспект, 2009. – 356 с.
2. Білорус О. Глобалістика – нова синтетична наука [Електронний ресурс] / О. Білорус, В. Власов // Вісник Національної академії наук України. – 2010. – № 3. – С. 17–26. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnanu_2010_3_3.pdf.
3. Дарькин С.М. Тихоокеанская Россия: стратегия, экономика, безопасность / С.М. Дарькин. – М. : Дело, 2007. – 439 с.
4. Robertson, R., 1992. Globalization: Social Theory and Global Culture. London: Sage Publications Ltd. 188 p.
5. John, J., 2011 (May/June). DeGioia. The Impact of Globalization and

- the Future University. *Educause Review*, vol. 46, no. 3, pp. 8–9. [pdf] Available at: <<https://net.educause.edu/ir/library/pdf/ERM1134.pdf>>.
6. Богаевская О.В. Американские корпорации: механизмы сохранения лидерства в глобальной экономике / О.В. Богаевская. – М. : ИМЭМО РАН, 2012. – 94 с.
 7. The world bank. Research and development expenditure (% of GDP). [online] Available at: <<http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS>>.
 8. Аналітична довідка. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dkni.gov.ua/?q=system/files/sites/default/files/images/_08%2007%202013.pdf.
 9. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс ; пер. с англ. – М. : ГУ-ВШЭ, 2000. – 606 с.
 10. Khusainov, R.V., 2014. Developing strategy of public-private partnership in Ukraine innovative development. Economics and management: problems of science and practice: Collection of scientific articles, vol. 1: Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, pp. 158–162.
 11. Ильин И.В. Вопросы преобразования международных организаций в институты глобального управления / И.В. Ильин, М.А. Каверин // Век глобализации. – 2014. – № 2(14). – С. 32–38.
 12. Регион Баден-Вюртемберг: общество, экономика и инновации / А.С. Бурнасов и др. – Екатеринбург : Издательство Уральского университета, 2012. – 262 с.
 13. Всемирный экономический форум: Рейтинг стран мира по уровню развития человеческого капитала 2015 года [Электронный ресурс] // Центр гуманитарных технологий. – 2015. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/news/2015/05/19/7160>.
 14. Индекс глобализации стран мира по версии KOF. Гуманитарная энциклопедия [Электронный ресурс] // Центр гуманитарных технологий. – 2011. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/kof-globalization-index/info>.
 15. Исследование INSEAD: Глобальный индекс инноваций 2014 года [Электронный ресурс] // Центр гуманитарных технологий. – 2014. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/news/2014/07/18/6841>.
 16. Исследование World Wide Web Foundation: Рейтинг развития Интернета в странах мира в 2014 году [Электронный ресурс] // Центр гуманитарных технологий. – 2015. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/news/2015/02/05/7084>.
 17. Бізнес-школа МІМ-Київ презентує результати Щорічного рейтингу конкурентоспроможності країн світу World Competitiveness Yearbook 2015 (IMD WCY 2015) [Електронний ресурс] // МІМ-Київ. – Режим доступу : <http://www.mim.kiev.ua/press/news/2015/2376/>.

Хусаинов Р.В. Глобализация инновационной сферы экономики: факторы, состояние и последствия для Украины

Аннотация. В статье осуществлена аналитическая оценка проблем инновационного развития Украины, акцентировано внимание на роли глобализации в современных мировых процессах. Обоснована необходимость формирования для Украины долгосрочной конкурентной стратегии и проведения радикальных реформ как основы реализации устойчивого инновационного развития.

Ключевые слова: инновации, глобализация, экономическое развитие, исследования и разработки, государственно-частное партнерство.

Khusainov R.V. Globalization innovative sector of the economy: factors, state and consequence for Ukraine

Summary. The article presents the analytical assessment of the problems of innovative development of Ukraine, also focused on the role of globalization in the contemporary world processes. The necessity of forming in Ukraine a long-term competitive strategy and the implementation of radical reforms as a basis for the realization of sustainable innovation.

Keywords: innovation, globalization, economic development, research and development, public-private partnerships.